

Většina lidí s postižením v průběhu života čelí nějaké z forem násilí, ukázal výzkum

Organizace In IUSTITIA dokončila výzkum, jehož cílem bylo poprvé v českém prostředí zmapovat zkušenosti zdravotně znevýhodněných osob s násilím a předsudečným násilím. Z dotazovaných nějaké z forem násilí někdy v životě čelilo 76 procent osob. Nejčastěji šlo o slovní násilí, zastrašování nebo vyhrožování násilím. Značná část respondentů a respondentek uváděla také zkušenost s fyzickými nebo sexuálními útoky. Přestože počet útoků na zdravotně postižené osoby je vysoký, nedostává se těmto osobám dostatečné trestněprávní ochrany.

Výzkum se uskutečnil v časovém období od května 2021 do ledna 2022 formou online dotazníku. Celkem se ho zúčastnilo 311 osob se zdravotním postižením. Polovina z nich vnímala své postižení jako omezení v tělesné nebo pohybové oblasti. Druhou nejčastější oblastí bylo mentální a duševní postižení nebo poruchy chování. Dále dotazník vyplňovaly osoby s omezením v oblasti zraku, vnitřních orgánů či kůže, sluchu nebo řeči. Třetina dotazovaných uvedla, že trpí tzv. kombinovaným postižením, tedy že se vnímá znevýhodnění ve více než jedné oblasti.

Z výzkumu vyplývá, že nějakou z forem násilí alespoň jednou v životě zažilo 76 procent dotazovaných. „S nějakou formou násilí se v průběhu života setká patrně každý, proto jsme se ptali také na zkušenosti v posledních pěti letech. Míra zkušeností s napadeními byla i tak vysoká, což v souladu se zahraničními výzkumy naznačuje, že lidé s postižením jsou více ohroženi násilím než lidé bez postižení,“ udává vedoucí výzkumu Václav Walach.

Obětí předsudečného násilí, tedy násilí páchaného kvůli předsudkům o lidech s postižením, bylo 58 procent respondentů a respondentek. To z lidí se zdravotním postižením činí jednu ze skupin nejvíce ohrožených předsudečným násilím, které je závažné především pro své dopady na oběti. Ty totiž bývají horší než v případě srovnatelného, ale jinak motivovaného násilí.

„Lidé se zdravotním postižením nejsou dostatečně chráněni trestním právem. Jejich viktimizace je přitom enormní. Je na místě, aby bylo neprodleně zahájeno legislativní úsilí směřující k posílení trestněprávní ochrany lidí se zdravotním postižením a dalších skupin osob, na které trestní zákoník nepamatuje,“ říká ředitelka In IUSTITIA advokátka Klára Kalibová.

„Efektivní a účinnou ochranu mohou zajistit jen komplexní a provázaná opatření, která budou mít různý charakter – od změny právní úpravy až po různé formy ‚měkkých‘ politik a programů. Tato opatření musí být vždy a bez výjimek tvořena na základě principu participace, tedy s úplným a aktivním zapojením lidí s postižením,“ uvádí zástupkyně veřejného ochránce práv Monika Šimůnková.

Nikdo nesmí být napadán pro to, kým je. *No one should be attacked for whom they are.*

In IUSTITIA

In IUSTITIA, o.p.s. | Rybná 24 | 110 00 Praha 1 | IČ 26569655 | www.in-ius.cz

Slovní napadení někdy v životě zažilo 75 procent zdravotně znevýhodněných respondentů. Druhou nejčastější formou násilí bylo zastrašování nebo vyhrožování násilím, které zažilo 39 procent zúčastněných. Značná část lidí byla obětí závažných forem násilí, jako jsou fyzické nebo sexuální útoky. Fyzickým napadením si prošlo 35 procent respondentů a sexuálním napadením asi 27 procent respondentů. Ekonomickému násilí, pod které spadá například krádež nebo zneužití platební karty, čelilo 22 procent respondentů.

Většina napadených nejzávažnější případ násilí, který zažili, nenahlásila policii. Míra neoznámených případů činila přes 80 procent. „S tématem předsudečného násilí se setkáváme dlouho a často. Naše zkušenost je ale to, že i kdybychom nabízeli nějakou podporu, lidé často stejně nechtějí nic dělat – u lidí s mentálním postižením je sebevědomí často nižší než u běžné populace,“ říká ředitelka Společnosti pro podporu lidí s mentálním postižením v České republice Camille Latimier.

Respondenti, kteří napadení nenahlásili, své rozhodnutí odůvodňovali například tím, že nevěřili, že by jim nahlášení útoku mohlo pomoci, nebo útok nepovažovali za dostatečně vážný. V některých případech mezi důvody figurovala též nedůvěra v policii či nedostatek informací o možnosti napadení oznámit. Ty osoby, které útok oznámily, byly s přístupem policie převážně spokojeny.

Mezi dopady, které na ně násilí mělo, respondenti nejčastěji zmiňovali úzkosti a smutek. Dále uváděli strach a pocity menší jistoty a méněcennosti. Objevily se i případy zhoršeného usínání či zdravotního stavu, nebo problémy v oblasti stravování, sexuálního života i sebepoškozování.

Výzkum podpořila Nadace OSF v rámci programu Active Citizens Fund, jehož cílem je podpora občanské společnosti a posílení kapacit neziskových organizací. Program je financován z Fondů EHP a Norska.

Organizace In IUSTITIA se od roku 2009 zabývá prevencí předsudečného násilí a pomocí lidem, kteří předsudečné násilí zažili. Napadeným osobám nabízí zdarma sociální a právní poradenství a právní zastoupení v celé ČR. Dále realizuje vzdělávací kurzy pro skupiny ohrožené předsudečným násilím nebo pro odborníky a odbornice, kteří s ohroženými skupinami přicházejí do kontaktu. In IUSTITIA se zabývá také výzkumem a monitoruje předsudečné násilí v českém prostředí. Disponuje nejucelenějším přehledem informací o předsudečném násilí, a to i ve srovnání se zahraničím.